

ELS CRÍTICS

entrevista
ANNA BALLBONA

Kaouther Adimi

«Està bé sentir-se estranger, lluny de casa, per retrobar-se un mateix»

Després de l'èxit a França i també aquí de 'Les nostres riqueses' (menció especial del Premi Llibreter 2019), Periscopi publica ara la segona novel·la de Kaouther Adimi (1986), escriptora algeriana instal·lada a París. Es tracta de 'Pedres a la butxaca', que es va publicar el 2016, un any abans que 'Les nostres riqueses'.

Amb traducció d'Anna Casassas, *Pedres a la butxaca* ofereix un retrat desencisat, amb puntes d'humor i punxa, de la vida entre dos mons d'una noia jove, de les expectatives i les dificultats tant a la ciutat d'on fuig (Alger) com a la ciutat d'arribada (París). El casament a Alger de la germana petita de la narradora i protagonista, amb tot el que significa d'idealització mítica del matrimoni al seu país, la posa en tensió, fa aflorar les insatisfaccions: l'amiga sense casa, que viu al carrer; la Clothilde, li fa de doble i contrapunt contundent a la solitud i al sentiment d'estrangeria en la gran ciutat de la llum... de la llum glacial per a qui carrega pesos massa feixucs. En parlem en una conversa per Zoom, mentre a París neva i aquí l'hivern fa capcinades.

—No sé si se't fa una mica estrany de parlar d'aquest llibre cinc anys després. Com te la mi-

Pedres a la butxaca

KAOUTHER ADIMI

Traducció d'Anna Casassas
Edicions del Periscopi
Barcelona, 2021
168 pàgines

res, ara, aquesta novel·la?

—És agradable de poder-ne parlar. He tingut més temps de reflexionar sobre el que he creat, i segons com, és més fàcil de parlar-ne que no pas quan acaba de sortir. Amb aquesta novel·la hi tinc una debilitat. És la que és més biogràfica, encara que no vol dir que hi hagi autobiografia. Hi ha moltes coses que a mi no m'han passat, per exemple, no tinc una germana petita, però en canvi sí que hi ha un teló de fons de la infantesa que és allà. *Les nostres riqueses* ha esdevingut un llibre tòtem per als amants de la literatura i ha marcat molt la meva curta trajectòria com a escriptora. Però aquest llibre també ha tocat a gent.

—A la novel·la reflecteixes la tensió d'estar a cavall de dos mons, que sembla que només la pugui percebre qui l'ha coneguda. És inevitable, per tant, aquesta tensió?

—Té alguna cosa de pertorbadora, que és més difícil de comprendre per qui no n'ha tingut l'experiència. Jo defenso que està bé de sentir-se estranger, lluny de casa, de la societat, i així un es pot retrobar un mateix. També passa que en una societat com l'algeriana existeix el "nosaltres", un sol nosaltres, molt per sobre del "jo", i això pot arribar a ser molt asfixiant i angoixant. Per això jo tenia una necessitat enorme de sortir a fora. Vaig abandonar el país al final de la guerra civil. Veníem d'estar tancats, d'atemptats terroristes, de tries extremes per una part de la població... I després, una llei de l'amnèsia que no ha reparat res, no ha volgut parlar de res. A vint anys jo tenia ganes de córrer món, d'acció, però el país no, el país sortia d'una guerra. Però el que passa ara a França és que et fan tenir un mal sentiment d'estrangeria, un sentiment que no m'agrada. Els estrangers d'origen magribí i musulmà es converteixen en objecte constant de discussió electoral. A cada elecció passa. I això és cansat i terrible de viure.

—La solitud té una presència molt important a la novel·la. Què hi pesa més, la gran ciutat o venir d'un indret tan diferent?

—La solitud està lligada al fet que hi vaig arribar amb moltes càrregues, amb alguna cosa molt diferent. I això fa difícil de crear-hi nous lligams. Hi vaig arribar en un moment en què la ciutat anava bé. Encara no hi havia hagut atemptats... Ara bé, és cert que la vida de qui hi arriba és dura. I en aquell moment les prefectures de policia eren molt dures, hi havies de fer cua tota la nit. Per als estrangers és difícil trobar feina, però també allotjament... Fins i tot quan ja tenia papers era més fàcil per als amics francesos trobar un pis que no pas per a mi. I, d'altra banda, jo venia d'una guerra civil de deu anys, amb tota la càrrega que això suposa, i era sorprenent trobar l'omnipresència de la guerra d'Algèria —la d'independència— pels francesos. Tenen moltes coses que encara no les han digerit, hi ha rancúnia, hi ha una història que no s'ha explicat i arxius sobre la guerra que el Govern francès encara no ha obert...

—El matrimoni és com una obligació a Algèria. Però tenir parella o no tenir-ne té una certa marca social a França.

—Totalment. A Algèria és una obligació social, una pressió per casar-se. Es

SACHA LENORMAND

converteix en una norma. I és un problema si no et cases. I és més dur per als homes que per a les dones. Això comença a canviar, una mica més a les grans ciutats. Però si a trenta anys no t'has casat és un problema. A tres anys un dia me'n vaig anar a l'immoble del davant de casa i li vaig dir a la mare que un dia marxaria... Això del casament m'amargava. Però la idea de parella també és important a França. Jo estic casada però al meu home li dic company o parella, no home o marit. I aquí els rebuts de l'electricitat o la propietat, si no hi insisteixes, els posen automàticament a nom de l'home. O el seu cognom te'l posen si no dius el contrari. Són petites coses que invisibilitzen la dona, cosa que a ells no els arribarà mai. Has de gastar molta energia en tot això. Una vegada em van preguntar: com fer-ho per ser feminista? És resistir a tot tota l'estona.

—Com has volgut exercir el paper de la mare a la novel·la? Són tendres i còmiques les trucades constants de la mare a la protagonista atabalant-la

amb el casament de la germana petita...

—La mare s'inspira en la meua, de mare... A la novel·la, la narradora i la mare tenen un diàleg impossible, no parlen la mateixa llengua. Tot el que diu la narradora és inaudible per a la mare. Amb això volia mostrar que les dones també tenim una responsabilitat en el que fem les dones.

—Com va anar la recepció d'aquest llibre? De la mare, a Algèria...?

—La mare el va rebre molt bé [riu], s'hi ha vist molt ben reflectida. I moltes joves algerianes se l'han llegit. Ha creat una certa sororitat, ha fet que se'n parlessin, del casament, ha creat debat... Una acollida molt guai, vaja! A Algèria una dona em va dir que ella no era feminista, que ella el que volia era poder anar a l'estadi de futbol com els homes —ara si una dona hi va és vista com una harpia. Li vaig dir que em semblava formidable, doncs.

@Aballbona